

BIJ ALEX FAASSEN OP BEZOEK

De eerste indruk dien je van dit korte bezoek mee naar huis neemt is: werken werken, werken!

Faassen sprak niet van recepties, bloemen, gala-voorstelling, officiële of intieme fuiven; de negentigjarige acteur sprak van tooneelspelen!

De vogels zongen, de lucht lachte blauw, en frisch waaide de wind, toen we het mooie Zorgvliet opzochten, waar de heer Faassen in het gastvrije buitengoed Tubantia der familie van Wulfften-Palthe langzamerhand van zijn kwaadaardigen bronchitis-aanval is hersteld.

Nadat we door mevrouw Faassen-Heyblom hartelijk zijn verwelkomd en van onzen kant de belofte is gedaan, het zoo kort mogelijk te maken, komen we in een der rijke vertrekken, waarvan de ramen openstaan op den geurigen tuin.

In een hoek zit 'n oude man 'n beetje te doezelen naar het schijnt. Het gezicht is spits en mager, 'n witte wachtmeesterssnor hangt langs de paarse dunne lippen in een korten witten baard. Twee diepe voren dalen langs de neusvleugels, en fijn netwerk ligt aan de ooghoeken naar de slapen gespreid, waar het witte hoofdhaar eindigt.

Medelijden vervult ons.

Zullen we? Of maar teruggaan?

Zeggen, dat we heusch geen moed hadden, dezen stillen grijsaard te vermoeien met de belangrijke onbelangrijkheden van een vraaggesprek?

Kennismaken. Wat zenuwachtig gema-noeuvreer met een spreekbuis.

„Zou u ons kunnen vertellen, mijnheer Faassen,” staken we eindelijk van wal, „hoe bent u nu ruim 72 jaar geleden toch aan dat Fransche gezelschap gekomen? 'n Typisch debuut.”

„'t Is niet heelemaal juist. Ik speelde toen al in de Fransche Vaudeville bij Albrecht en de Vries te Amsterdam. Dat was...” wanneer...

In z'n hersenen zie ik duizenden feitjes over hun raderen wentelen tot de genoeglijke jaren van olielampverlichting weer in zijn geest terugkomen.

„Een en zestig of zestig, denk ik. Celine Montallon uit Parijs was toen bij ons als gast, en die heeft me meegenomen. Zes maanden zijn we door België en Frankrijk gesjouw. Dat was nog het echte bohémienleven hoor. Niet dat van de rare roman-netjes, maar van alles eerlijk deelen, van samen plezier en samen verdriet, en alleen maar leven voor de kunst.”

Wat is er gebeurd?

Er is vuur in het eene gezonde oog gekomen, de handen hebben de spreekbuis laten vallen, want de oude acteur heeft ze noodig om te gebaren. De stem krijgt de volte, den omvang die gewend is ruimten te vullen.

„Jongen, ik heb wat afgespeeld in mijn leven. Ik ben als het ware heelemaal met het tooneel meegegroeid. Toen ik er aan kwam waren juist die dagen, dat ze van achter de toonbank naar het tooneel werden gehaald, voorbij. D'r begon wat kentering in te komen.”

„Heeft u prettige herinneringen aan uw Rotterdamschen tijd?”

„En of. Kijk eens, de tooneelspeler heeft in een stad als Rotterdam veel voor. De menschen zijn er veel minder kritisch in den onaangenen zin van het woord. Ze

EEN
MENSCHENLEEF TIJD
OP DE PLANKEN

ALEX FAASSEN.

doen niet of ze het ook weten. Zij komen uit de werkelijkheid van het zakenleven en willen ontspanning in iets wat zoo ver mogelijk van die werkelijkheid afstaat. Vandaar, dat ze in die heerlijke oude romantische stukken zoo opgingen. Koopman en acteur hadden allebei de fantasie gevonden, waarin ze enkele uren al 't andere wilden vergeten.

Ik weet het nog als den dag van gisteren, en vraag ze maar eens naar Yago uit Othello, of den professor uit De Sabbijnsche maagdenroof, uit de dagen van Le Grand en Haspels, en later Van Eysden.”

„Heeft u zelf ook niet de lasten van het directeurschap gedragen?”

„Ja, zes jaar heb ik het volgehouden. Dat was toen De Rotterdamsche Schouwburg-maatschappij. We reisden ook de provincie af. Dat was...”

Weer wentelen de raderen...

„Rond negentig. Alex... je weet wel, vertel mijnheer eens van mevrouw de Bruin-Sablairolles in Roermond.”

„Ja, dat was 'n grappige geschiedenis. Och je komt ze genoeg tegen, maar over het algemeen gebeuren ze niet op de planken. 't Zijn meest aardigheden onder de acteurs. Zoo weet ik nog wel, dat 'n paar collega's van me, dat was... ja, rond zeventig moet dat geweest zijn, of later, dat ze daar met z'n tweeën op 'n provincie-tooneeltje stonden, en samen één rok hadden. Toen gooit de een toevallig z'n jas op de coulissen in plaats van er over, en ze stonden alletwee in d'r hemdsmouwen.”

„Maar die mevrouw de Bruin?” visch ik naar 'n eigen anekdote.

„O, dat was ook wel grappig. We speelden in Roermond en ze moest een tragische rol vervullen. Maar de gangetjes waren erg nauw, zoodat ze, toen ze langs de heerenkleedkamer kwam, aan den langen sleep van haar japon 'n schoen meenam, waarmee ze al dien tijd op het tooneel heeft rondgesold.”

„Heeft u nog collega's uit dien tijd?”

„Zeker, de oude Moor. Die is nu 92, maar al lang van de planken. Ik heb twee jaar geleden nog meegedaan, en als die

bronchitis me niet zoo dwars had gezeten, zat ik nu in de repetities voor zoo'n ouwerwetschen jubilé-avond.”

„Wat zei Royaards ook al weer bij je gouden jubileum, Lex?”

„Tsja, dat was in vijftien in Amsterdam. Faassen, zei Royaards, als je jou ziet spelen, denk je niet aan je leeftijd. Ik hoop, dat als ik eenmaal mijn gouden jubileum vier, mijn directeur ook mijn leeftijd zal vergeten.

Wie had ooit kunnen vermoeden, dat hij zoo gauw weg zou zijn. Voor zijn vertrek is hij me nog eens komen opzoeken.

Jongen, als je dan weet, wat voor plannen die man nog in zijn hoofd had, als je zoo eens nadenkt wat voor toekomstdroom die goede man mee in het graf heeft genomen...

Nu zit weer de oude man tegenover me. De handen vallen slap langs de opstaande knieën, en het kind van fantasieën rent langs herinneringen. Hij ziet de vele jaren, dat hij met Henri Poolman de kleedkamer deelde, dat Brondgeest nog voor het voetlicht trad; hij speelt weer met Mien Duymaer van Twist, met Marie Verstraeten; herinnert zich hoe Mien v. d. Horst-v. d. Lugt Melsert pas begon, en later Else Mauhs haar eerste triomfen vierde...

„Ik zou er ook niet meer geweest zijn, als ik niet zoo'n trouwe verpleegster had,” zucht hij ineens. „Die heeft in geen negen maanden meer gespeeld, om mij te verzorgen. Die staat 's nachts op, als ik hoest, die spuit mijn oog in, ja, ja...”

„O,” zegt z'n vrouw, „nu nog komen ze hem graag opzoeken.”

„'t Is niet meer dat,” gaat de negentiger in zichzelf verder.

't Wordt tijd, zeggen deze woorden.

„Hoe denkt u over het jonge tooneel,” vroegen we tot slot.

„Och, daar kan ik me op veel punten best mee vereenigen. Kijk eens hoe 'n prachtstel jonge goede krachten we bezitten.

Waar het op aan komt, is te gelooven in het goddelijke, het schoone van de kunst. Dan past het immers in alle tijden. Je moet niet gelooven, dat het vroeger allemaal zoo prettig was. Toen waren er ook prullen, net als nu. Ik zie de toekomst bijzonder optimistisch in. Al die pessimisten zijn jaloersch.” De vuist komt donderend op tafel. „Kunst is kunst, en als de jongelui even ernstig willen als wij, zullen ze op hun manier het goddelijke, het schoone weten te vinden en uit te drukken.” — De oogen hebben den prachtgloed gekregen, dien je terug vond in den grijzen Paderewski. Ze spreken van de eeuwige jeugd van het kunstenaarshart.

„Wat voor opleiding hebben ze niet met hun tooneelschool, hun onderwijs,” gaat hij met hooge stem verder. „'n Acteur is niet langer 'n half ontwikkeld mensch, die alleen maar kan tooneelspelen en pret maken. 't Zijn serieuze werkers geworden.”

Alex Faassen is een dier oer-typen van plankenland. 'n Tooneelman in hart en nieren. 'n Werker vroeger en nu 'n enthousiast medelever met alles wat er in binnen- en buitenland voor het voetlicht komt.

Kijk eens naar dat heerlijke levenslustige gezicht van twee jaar terug en vraag dan, of 'n werkzaam tooneelleven schadelijk is voor de gezondheid.

TEO DE WITTE.